

Generalforsamling i Arkivforeningen 2009

Sted: Rigsarkivet, Harsdorffsalen

Tid: Onsdag d. 22.april 2009 kl. 19.00

Til stede var 28 medlemmer

1) Valg af dirigent

Ditte Petersen blev valgt til dirigent og konstaterede, at forsamlingen var lovligt indkaldt.

2) Valg af referent

Birgitte Vedel-Larsen blev valgt til referent.

3) Bestyrelsens beretning ved formand Christian Larsen

Formanden aflagde følgende beretning:

Arkivforeningen har afholdt ti arrangementer om arkivfaglige og historiefaglige emner siden sidste generalforsamling.

I maj 2008 var vi i Lyngby på en solrig eftermiddag. Vi begyndte med en bådfart på Lyngby Sø og Bagsværd Sø, hvor arkivar og leder af Byhistorisk Samling Jeppe Tønsberg fortalte om Bådfarten - et af søndagskulturens spor i Nordsjælland, hvor det siden begyndelsen af 1890'erne har været muligt at sejle på Lyngby sø, Bagsværd sø, Furesøen og Vejlesø i rutefart med damp- eller motorbåde. Mølleåen-området omkring Lyngby er bl.a. kendt for den tidlige industri, men området har også gennem århundreder dannet rammen for lyststeder og søndagsture. Byhistorisk Samling i Lyngby-Taarbæk har til huse i et lyststed, bygget i perioden 1756-58 for den københavnske apoteker August Günther.

Huset, der i dag rummer stadsarkiv, museum og lokalarkiv, har navnet Frieboeshvile efter en af dets ejere, general Frederik Caspar Conrad Frieboe. Huset står i dag indrettet, som det var o. 1800, og vidner dermed om 17- og 1800-tallets lyststedskultur.

Årets sommerudflugt gik til søfartsbyen Helsingør. Vi begyndte på bymuseet, hvor Lone Hvass fortalte om Helsingør og viste os museet. Derefter tog hun os med på en mindre vandring i museets nabolag. Efter byvandringen er der rundvisning på Skibsklarerergaarden i Strandgade 51. Gården er Helsingørs bedst bevarede købmands- og skibsklarerergård fra sundtoldstiden. Stueetagen rummer en butik og skibsprovianteringsforretning. På 1. sal er skibsklarerers private lejlighed genskabt, som et velstående borgerhjem i Helsingør så ud mellem 1790 og 1820. Efter frokosten der var

rundvisning på Handels- og Søfartsmuseet på Kronborg, hvor vi både så museet, men også fik lov til at nyde udsigten fra Telegraftårnet.

Det første arrangement efter sommerferien var et besøg i Danmarks Nationalbanks Museum i september. Siden 2002 har besøgende haft mulighed for at besøge Danmarks Nationalbanks Museum, der rummer effekter og interiører fra den tidligere Nationalbankbygning. Den tidligere Nationalbankbygning stod færdig i 1870, og man mærkede tydeligt ånden fra dengang. Rummene i museet er bygget op, så man får fornemmelsen af at befinde sig i den gamle bankbygning med udskårne paneler og døre samt udsmykning i form af bl.a. malerier. Effekterne i museet er mange og forskellige og tæller bl.a. en kasse til guldbarrer og en vandmærkeform til datidens pengesedler. Vores værter var to meget engagerede rundvisere, som viste os interiør og effekter fra den tidligere Nationalbankbygning. Og så fik oven i købet penge med hjem, godt i meget små strimler.

Arkivar og seniorforsker Peter Birkelund fra Rigsarkivet fortalte i september om "Flammen" og "Citronen" – modstandsorganisationen Holger Danske. Holger Danske var den største sabotageorganisation i Danmark under besættelsen. Den blev startet i foråret 1943 af Tom Søndergaard som en lille sabotagegruppe og voksede, trods arrestationer og flere organisatoriske rekonstruktioner, til en organisation, der ved befrielsen kunne mønstre flere hundrede mand. Selvom Holger Danske var dannet som en illegal sabotagegruppe, kom drab på danskere i tysk tjeneste – de såkaldte "stikkerlikvideringer" – til at fylde mere og mere, som krigen skred frem. Flere af de mest kendte modstandsfolk var medlemmer af Holger Danske, bl.a. "Flammen" og "Citronen". Foredraget belyste Holger Danskes organisation, de ledende enkeltpersoner og den illegale indsats med sabotager og likvideringer.

I oktober fortalte adjungeret professor og forsker Birgitte Possing levende om kvinden og politikeren Bodil Koch. "Uden Omsvøb" hed foredraget, hvor Birgitte Possing med udgangspunkt i fortællingen berettede om arbejdet med at biografere Bodil Koch, den måske nok største kvindelige politiker i efterkrigstidens Danmark. Biografien *Uden Omsvøb* er ikke blot endnu en biografi af en dansk politiker, men skiller sig fra tidens mange biografiske værker ved bogens eksperimenterende såvel som den nyskabende tilgang til materialet om det multifacetterede menneske Bodil Koch.

Det sidste arrangement i 2008 var ph.d. Peer Henrik Hansens foredrag. Da Yankee'erne kom til Danmark i 1945, begyndte en ny tid i nyere dansk historie. Den Kolde Krig var lige om hjørnet, og bag kulisserne skete der en masse ting, som fik stor betydning for Danmarks fremtid. Danskerne gjorde sig klar til at udsende spioner mod lande i Øst, USA sørgede for, at danskerne kunne aflytte den ny fjende Sovjetunionen, og Danmark valgte i al hemmelighed side i den verdensomspændende og dødelige konflikt, som kom til at gå under navne Den Kolde Krig. Danmarks vigtigste bidrag bestod i en effektiv efterretningstjeneste, som formentlig har været en af verdens førende. Grundlaget for

dette blev lagt i tiden umiddelbart efter Danmarks befrielse i 1945 og er først nu blevet grundigt studeret på baggrund af et righoldigt materiale i National Archives.

Vi indledte dette års foredragsrække med at høre adjunkt Poul Duedahl fortælle om politikeren J.C. Christensen. J.C. Christensen – eller I.C. som han blev kaldt – var kun regeringsleder i tre år, men i en lille menneskealder, ja, faktisk i næsten hele hans karriere, som strakte sig fra 1890-1924, kunne stort set intet ske i politik uden om ham. Centralt i hans politiske virke står kampen for det parlamentariske folkestyre, og princippet fortsatte betydning og grundlovsfæstede status gør det oplagt at betragte parlamentarismen som den betydeligste arv, J.C. Christensen har efterladt sig. Indførelsen af kvindelig valgret, stiftelsen af Det Radikale Venstre i 1905 og Venstre i 1910, tilblivelsen af det norske kongehus, Alberti-affæren, salget af De Vestindiske Øer, loven, der gjorde Island til en selvstændig stat, den såkaldte påskekrise i 1920 og genforeningen med Sønderjylland er nogle af de andre vigtige historiske begivenheder, han satte sit markante fingeraftryk på.

I februar havde vi besøg af den amerikanske historiker Francis X. Blouin, der fortalte om, hvordan arkivstanden og historikerstanden havde udviklet sig gennem det forløbne århundrede, og han tegnede et interessant historiografisk billede af udviklingen.

Vi var i sidste måned på Danmarks Kunstbibliotek. Biblioteket, der siden 1996 har været en selvstændig statsinstitution, var oprindeligt en del af Det kgl. Danske Kunstakademi. Biblioteket fik ved Kunstakademiets grundlæggelse i 1754 lokaler på Charlottenborg Slot, som siden da har været Kunstakademiets gamle hovedadresse. I 2007 åbnede Biblioteket en filial med egen studiesal i Egmont Videncenter på Statens Museum for Kunst. Vi blev budt velkommen af bibliotekets direktør, vi hørte om Weilbachs Arkiv og Kunsthistorisk Billedarkiv, om Samlingen af arkitekturtegninger – Danmarks centrale arkiv for den tegnede bygningskulturarv, og vi fik en rundvisning i bibliotekets flotte lokaler.

I aften har vi hørt arkivar og seniorforsker Erik Gøbel fortælle om øresundstoldregnskaberne. Den ene af de to danske arkivgrupper, som er optaget på UNESCO's liste over verdens umistelige kulturarv, er øresundstoldregnskaberne. De er bevaret fra 1497 til 1857 og vedrører 1,7 millioner skibes passage af Helsingør. Dette internationalt enestående kildemateriale er der stor interesse for blandt udenlandske historikere, og i Nederlandene har man rejst de nødvendige midler til at inddatere alle oplysninger fra regnskaberne. Det store projekt begynder nu, og det skal efter planen være afsluttet allerede i løbet af tre år. Foredraget gav os indtryk såvel af selve de gamle regnskaber og deres kolossale forskningspotentiale som af det kommende formidlingsprojekt.

Ingen af sæsonens arrangementer havde været mulige, hvis det ikke var for de mange foredragsholdere, som i løbet af sæsonen har stillet op, fortalt om deres ekspertområder og givet det en arkivfaglig drejning. I skal have en stor tak for den beredvillighed, som Arkivforeningen møder, når vi spørger, om I vil bidrage til et arrangement. Samtidig skal der fra bestyrelsens side lyde en tak til mange medlemmer,

som har deltaget i vores arrangementer. Vi kan oplyse, at der i denne sæson har været 267 gæster til vores arrangementer (bortset fra sommerudflugten), hvilket giver i gennemsnit 29-30 deltagere pr. arrangement.¹

De to sidste arrangementer i denne sæson er besøg hos Scanpix, hvor vi skal se både deres digitale og deres fysiske billedarkiv. Det er et arrangement, som har været længe undervejs, så derfor er vi glade for, at det nu er lykket os at få et aftale. Og den 13. juni finder Arkivforeningens årlige sommerudflugt sted, som i år går til Slagelse, hvor vi skal besøge stadsarkivet, på byvandring i Slagelse og besøge Falkenstein Gods.

Endelig vil jeg omtale det seminar om arkiver og menneskerettigheder 4. og 5. juni, som Arkivforeningen er medarrangør. Allerede i 2006 havde vi planer om et seminar, men af forskellige årsager blev det ikke til noget. Sidste forår tog UNESCO's chefarkivar Jens Boel igen kontakt til Arkivforeningen, og sammen med Malmø's stadsarkivar Anna Svensson er det lykkedes at få etableret kontakt til en række spændende oplægsholdere og at få rejst de nødvendige midler til seminariets gennemførelse. Vi har i den forbindelse modtaget 100.000 kroner fra Nordisk Ministerråd, 75.000 svenske kroner fra Malmø Kommune, 3.000 svenske kroner fra det svenske UNESCO, og Arkivforeningens bestyrelse vil indstille, at foreningen yder 30.000 kroner til seminariet.

Endvidere skal det nævnes, at Arkivforeningens æresmedlem, fhv. landsarkivar, dr.phil. Harald Jørgensen, i januar fyldte 102 år, og at Arkivforeningen i den anledning naturligvis sendte en gave. Og da Harald Jørgensen døde nogle uge senere, sendte vi en båretbuket.

Ved sidste års generalforsamling var der bestyrelsesmedlemmer, som trak sig, og det samme er tilfældet i år. Chris Holmsted Larsen og Anette Jensen træder tilbage efter to år i bestyrelsen, hvor vi har nydt godt af det arbejde, som de har lagt i bestyrelsesarbejdet og ved vores arrangementer. Til de ledige poster har vi fundet nogle gode kandidater, som vil lægge kræfter i vores sommerudflugt, som i år går til Slagelse, og i at tilrettelægge et spændende og alsidigt program for den kommende sæson til glæde for vores medlemmer.

Beretningen blev godkendt.

4) Kassererens beretning ved formand Christian Larsen

¹ Båd fart på Lyngby Sø: 30, årets sommerudflugt: 25, Danmarks Nationalbanks Museum: 30, Peter Birkelund: 35, Birgitte Possing: 26, Peer Henrik Hansen: 28, Poul Duedahl: 20, Francis X. Blouin: 26, Danmarks Kunstbibliotek: 30, Erik Gøbel: 30

Da kasserer Susanne Krogh Jensen ikke kunne være til stede ved generalforsamling fremlagde Christian Larsen regnskab for perioden 1. april 2008 til 31. marts 2009. Regnskabet viste indtægter på 49.033, 48 kr. og udgifter på 35.319,59 kr., hvilket gav et overskud på 13.713,89 kr.

Arkivforeningens beholdning er på 104.535,66 kr.

Foreningen har haft en lille tilbagegang i medlemstallet, hvilket bl.a. skyldes den store medarbejderafgang fra Rigsarkivet i 2008.

Arrangementer udgør en større post en hidtil, hvilket bl.a. skyldes betaling af flybilletter o.lign.

Der var budgetteret med et underskud på 10.000, men i stedet har foreningen et overskud. Dette er bl.a. fordi, der var sat 15.000 af til menneskerettighedsseminaret, som først bliver afholdt og betalt i det følgende regnskabsår.

Revisor Lars Martin Petersen har følgende anbefaling til regnskabet: "at indtægterne fra deltagerbetaling bliver ført ind på de relevante arrangementer for at give et bedre billede af regnskabet". Revisorens anbefaling tages til efterretning.

Der kom forslag om at skabe interesse for foreningen via spændende arrangementer i en by eller et område, så der var basis for tegning af flere institutionsmedlemsskaber.

Det blev diskuteret om det var et problem, at der var så stort et overskud i foreningen.

Nogle af pengene kan evt. benyttes til større bidrag til sommerudflugten el. til menneskerettighedsseminaret. F.eks. kan sommerudflugterne gå længere væk end til Sjælland.

I diskussionen blev foreningen dog også rost for at have en økonomi, der tillader udgivelser eller deltagelse i store seminarer. Det er en fordel, at foreningen har pengene, når idéerne byder sig.

Endelig lød der ros til bestyrelsen, i lyset af diskussionen på generalforsamlingen 2008, om forplejningen ved arrangementerne. Standarden er sat op.

Kassererens beretning blev godkendt.

5) Budget for 1.4.2009 – 31.3.2010 ved formand Christian Larsen

Herunder fastsættelse af kontingent, der foreslås uændret til 100/ 400 kr.

Da kasserer Susanne Krogh Jensen ikke kunne være til stede ved generalforsamling fremlagde Christian Larsen budget for perioden 1. april 2009 til 31. marts 2010.

Der budgetteres med indtægter for 32.500 og udgifter for 75.700, hvilket giver et underskud på 43.200.

Den største post i årets budget er seminaret om menneskerettigheder, som der er afsat 30.000 kr. til. I henhold til diskussionen om foreningens store egenkapital blev det foreslået at sætte beløbet op til 40.000 kr. og evt. et større bidrag til sommerudflugten.

Det blev kommenteret, at hvis det bliver for billigt at deltage i sommerudflugten, risikerer man, at folk ikke tager udflugten alvorligt og undlader at dukke op trods tilmelding.

Mht. øget bidrag til seminaret om menneskerettigheder, blev der stillet spørgsmål ved, hvad yderligere 10.000 kr. skulle bruges til. De er ikke indregnet i det nuværende budget, men pga. finanskrisen og den devaluerede svenske krone har det været vanskeligt at finde de nødvendige midler. Det blev besluttet, at foreningen stiller en underskudsgaranti på de 10.000 kr., således at vi betaler, hvis der mangler penge i budgettet. Der fremkom ønske om, at sidste års budget stilles ved siden af årets budget, så man kan se forskelle og ligheder.

Uændret kontingent: 100 kr. for enkeltpersoner og 400 kr. for institutionsmedlemskaber, blev godkendt.

Budgettet blev godkendt med de nævnte ændringer.

6) Beslutning om antallet af bestyrelsesmedlemmer

Ifølge Arkivforeningens vedtægter skal generalforsamlingen beslutte antallet af bestyrelsesmedlemmer. Bestyrelsen indstillede, at der skal være otte medlemmer samt to suppleanter. Suppleanterne indgår i bestyrelsen på lige fod med de øvrige bestyrelsesmedlemmer.

Indstillingen blev vedtaget.

7) Valg af bestyrelse og suppleanter.

Følgende bestyrelsesmedlemmer og suppleanter var villige til genvalg: Christian Larsen (Rigsarkivet), Birgitte Vedel-Larsen (Rigsarkivet), Adam Jon Kronegh (Landsarkivet for Sjælland m.m.), Anne Dorthe Suderbo (Region Hovedstaden), Ditte Petersen (Tårnby Stads- og Lokalarkiv), Susanne Krogh Jensen (Furesø Museer) og Ulf Kyneb (Rigsarkivet).

Følgende nuværende bestyrelsesmedlemmer ønskede ikke at modtage genvalg: Anette Jensen (Rigsarkivet) og Chris Holmsted Larsen (RUC).

Følgende nye bestyrelsesmedlemmer blev valgt: Michael Boel Winther (Egedal Kommunearkiv), Camilla Müller Berg Christensen (Næstvedarkiverne) og Lars Schreiber Pedersen (Frederiksberg Stadsarkiv).

Bestyrelsen består herefter af: Christian Larsen (Rigsarkivet), Birgitte Vedel-Larsen (Rigsarkivet), Adam Jon Kronegh (Landsarkivet for Sjælland m.m.), Anne Dorthe Suderbo (Region Hovedstaden), Ditte Petersen (Tårnby Stads- og Lokalarkiv), Susanne Krogh Jensen (Furesø Museer), Ulf Kyneb (Rigsarkivet), Michael Boel Winther (Egedal Kommunearkiv), Camilla Müller Berg Christensen (Næstved arkiverne) og Lars Schreiber Pedersen (Frederiksberg Stadsarkiv).

8) Valg af revisor og revisorsuppleant

Revisor Lars Martin Petersen ønskede ikke at modtage genvalg. Revisorsuppleant Niels Strandsbjerg er villig til genvalg.

Det havde ikke været muligt at finde en ny revisor inden generalforsamlingen. Derfor blev foreningens medlemmer spurgt, om de var villige til at påtage sig hvervet. Jørgen Mikkelsen påtog sig opgaven. Niels Strandsbjerg blev genvalgt som revisorsuppleant.

9) Eventuelt

Christian Larsen takkede de afgående bestyrelsesmedlemmer in absentia. De vil modtage en vingave ved lejlighed.